

پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر THE 15th FADJR THEATRE FESTIVAL

مصاحبه با کارگردانان

معرفی اجراهای روز اول

نقش زنان در تئاتر

نمایش، بیانی مبتنی بر حقیقت

دستیابی به هویت اسلامی - ایرانی

عرصه‌های نوین در هنر نمایش

۳ تا ۱۰ اسفندماه ۱۳۷۵

مرکز هنرهای نمایشی
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

جهان بی‌کرانه خیال

هنر نمایش وسیله‌ای است برای تلطیف عواطف و تزکیه باطن و راهی است برای رسیدن به صفای روح. نمایش آینه‌ای است که مردمان خوب و بد زندگی خود را در آن می‌بینند. هنر نمایش نبض زندگی هنری هر ملتی است. و تئاتر مکانی است برای آموزش و انبساط خاطر. تئاتر سرآغاز کار گروهی و حس همکاری است. راهی است به جهان بی‌کرانه خیال. در عرصه هنر نمایش است که هنرمند «می‌بیند» که «می‌تواند» از عهده نقش خود برآید زیرا نسبت به آن «آگاهی» دارد. این خود زمینه‌ساز تعهد و مسئولیت در هنرمند می‌گردد. مسئولیتی که یک جامعه سالم بر آن مبتنی است.

سر دبیر

عرصه‌های نوین در هنر نمایش

پیام وزیر محترم فرهنگ و ارشاد اسلامی به پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر

ایام الله فجر انقلاب شکوهمند اسلامی را به همه هنرمندان شرکت‌کننده در پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر تبریک می‌گویم و یاد و نام بلند امام راحل امت (ره) را گرامی می‌دارم.

هنر نمایش ماکه عرصه‌های تازه‌ای از معنا و صورت را تجربه می‌کند به یقین محور توجه مسئولان هنری کشور است. البته هر کشوری که برای آموزش و رشد هنرمندان این عرصه ارزشمند هنری سرمایه‌گذاری نکند، از ثمرات این هنر نیز بهره‌ایسته و شایسته نخواهد بود. تأثیر آثار هنری به‌ویژه هنر نمایش عمیق و ماندگار است. یک اثر نمایشی هر اندازه بیانی قوی‌تر و روان‌تر داشته باشد، تجربه مخاطبانش ژرف‌تر و سازنده‌تر خواهد بود. اما همه این‌ها آنگاه کامل و تمام خواهد بود که یک اجرای خوب، با درون‌مایه‌ای غنی، از تعلقات دنیوی تماشاگر بکاهد، غرورش را بزداید و بر معرفت و ایمانش بیفزاید.

هنر نمایش امکانات بی‌شماری را در خود نهفته دارد، نمایش می‌تواند دانش آدمی را نسبت به خود و محیط پیرامون وسعت دهد و روح و روان انسان‌ها را تزکیه کند. در آن صورت مخاطبان این عرصه متوجه شأن ویژه انسانی خود خواهند شد و مسیر تعالی را استوارتر خواهند پیمود. امیدوارم هنرمندان خوب نمایش کشور با آفرینش‌های هدف‌دار به روح جامعه امید و نشاط ببخشند، ایمان مردم را تقویت کنند و برای ساختن تمدنی مبتنی بر فرهنگ اسلامی بکوشند. توفیق همه هنرمندان میهن اسلامی‌مان را از خدای بزرگ مسئلت دارم.

سید مصطفی میرسلیم
وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

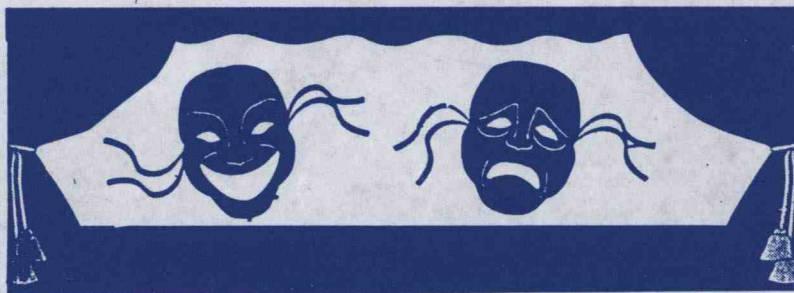

تئاتر چیست؟

گسترده‌ای از لغات را بیاموزد زیرا هر نقش تازه، مجموعه لغات تازه‌ای را نیز به همراه دارد و نحوه بیان تازه‌ای را نیز طلب می‌کند لذا به مرور «فن بیان» نیز بهبود می‌یابد. درست صحبت کردن یک نیاز اساسی است اما نه فقط برای هنرمند بلکه برای هر فرد دیگری در هر موقعیت اجتماعی دیگر نیز از ضروریات محسوب می‌شود زیرا بیان صحیح است که جلوی سوء تفاهات کلامی را می‌گیرد و یا بازی‌های کلامی را شکل می‌دهد و زیبایی می‌آفریند.

تئاتر نحوه صحیح حرکت را می‌آموزد. گاهی به‌نظر می‌رسد تقلید حرکات یک گوزپشت کار ساده‌ای است اما کافی است یک‌بار امتحان کنیم تا به میزان دشواری آن پی ببریم. تئاتر اسلوب صحیح حرکت را می‌آموزد چه در جهت تقلید حرکات یک شخصیت باوقار و چه در جهت تقلید حرکات یک انسان بدوی، شاید موزون‌ترین و خشن‌ترین حرکات هر یک از این موارد را بتوان به‌صورت منفرد در سایر رشته‌های هنری نیز سراغ گرفت ولی تنها در تئاتر است که تمامی این عوامل یک‌جا گرد می‌آیند. تئاتر زنده است و از این‌رو بهترین وسیله آموزشی محسوب می‌گردد و می‌توان از آن به نحو احسن در تربیت و آموزش نسل جوان استفاده کرد. □

قاسم رهازاده طاهه

تمرکز بیش‌تری بهره‌مند باشد و از قدرت تخیل بیش‌تر کمک بگیرد، اثر هنری غنی‌تری می‌آفریند. تئاتر نوعی آموزش است و در جریان فرآیند آموزش است که حش «دانستن» در فرد تقویت می‌گردد و به مرور حش «توانستن» را پدید می‌آورد. هنرمند به‌وضوح «می‌بیند» که «می‌تواند» از عهده نقش خود برآید زیرا نسبت به آن «آگاهی» دارد و این خود زمینه‌ساز ایجاد تعهد و مسئولیت در هنرمند می‌گردد و او را و می‌دارد تا آموخته‌هایش را در جهت آموزش به کار گیرد که در نتیجه از یک‌سو فرهنگی آموزشی در جامعه گسترش می‌یابد و از سوی دیگر فشارهای روحی هنرمند مرتفع می‌گردد و گوشه‌گیری و کم‌رویی به شادی و طراوت تبدیل می‌شود.

صحنه تئاتر را باید صحنه بهترین گفتار نامید.

بازیگر برای ایفای نقش نیاز دارد تا فرهنگ

به‌نظر می‌رسد ولی باید پذیرفت که ویژگی‌های مهمی در تئاتر وجود دارد که باعث می‌گردد این‌گونه نسبت به آن اظهار نظر شود. نمی‌توان منکر آن شد که تئاتر بهتر از هر رشته هنری دیگر، مفهوم کار گروهی را مطرح می‌سازد و حش همکاری را برمی‌انگیزد. همکاری از ساخت یک نمایش کوچک آغاز می‌شود و به ساخت یک جامعه سالم تعمیم می‌یابد. هر فرد خود را عضوی از یک مجموعه بزرگ می‌بیند و درمی‌یابد که حیات این مجموعه به عملکرد صحیح اعضای آن وابسته است. تئاتر وسیله‌ای برای افزایش نیروی تمرکز است؛ نیرویی که انسان را به‌سوی کشفیات تازه و جهان‌بی‌پایان تخیلات می‌کشاند. وقتی هنرمند روی ایده‌های متمرکز می‌شود، جنبه‌های تازه‌ای از آن ایده به او الهام می‌شود و از آمیختن این جنبه‌ها با تخیل است که اثر هنری خلق می‌شود. هرچه هنرمند از

ارایه تعریفی مشخص برای هنر تئاتر کاری دشوار است چرا که تئاتر را باید مجموعه چند هنر گوناگون دانست. ارسطو در کتاب فن شعر خود، تئاتر را وسیله تزکیه نفس معرفی می‌کند و آن را راهی می‌داند که انسان را به خلوص و صفای باطن می‌رساند و در این‌میان برای تراژدی، ارزش خاصی قابل می‌شود. در مشرق‌زمین نیز تعاریفی تقریباً مشابه از تئاتر ارائه شده است مثلاً در کتاب «قواعد تئاتر» که نگارش آن به ۲۲۰۰ سال قبل و به هندوستان بازمی‌گردد، آمده است که «بهاراتا» به فرمان «براهما» هنری را پدید آورد که چشم‌نواز و خوش‌آهنگ بود و آن را تئاتر نامید و این نشان می‌دهد که حتی در گذشته‌ها نیز پیدایش تئاتر را به گذشته‌های دورتر نسبت می‌دادند. تئاتر توسط بسیاری از بزرگان ادب و هنر نیز به گونه‌های مختلف تعریف شده است. شیلر آن را مکتب اخلاق می‌داند و «لویه‌ده‌وگا» آن را آینه‌ای می‌داند که مردمان در آن خوبی‌ها و بدی‌های خود را همان‌گونه که هست، می‌بینند. گارسیا لورکا تئاتر هر کشور را نبض زندگی آن کشور می‌نامد و برشت آن را مکان آموزش و تفریح می‌خواند ولی نکته مشترک تمام تعاریف در مورد تئاتر این است که نمایش وسیله‌ای است برای ارتقای مقام و اعتبار انسان. چنین تعاریفی برای یک رشته هنری، کمی اغراق‌آمیز

دستیابی به هویت اسلامی - ایرانی چشم‌انداز جشنواره پانزدهم است

گفت‌وگو با مهندس ابوالقاسم خوشرو معاون امور هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

زندگی است و اگر این نسبت گسسته شود، دیر یا زود فراموش می‌شود. نمایش در کشور ما با عناصر دینی وحدتی دیرینه دارد و برای هیچ محقق و صاحب‌نظر منصفی پوشیده نیست که به فراموشی سپردن این اتحاد به زوال و پژمردگی نمایش خواهد انجامید. همه کسانی که عاشقانه و صادقانه در ارتقای کثی و کیفی این هنر می‌کوشند، دل در گرو تعمیق و گسترش این پیوند خجسته دارند. هنر نمایش با استعانت از متون و فرهنگ والای دینی می‌تواند هویتی ممتاز و غرورآفرین کسب کند و در حیطه تعلیم و تربیت و تهذیب نفوس بشری نقش بارزی ایفا کند. خوشبختانه با گذشت زمان روز به روز قوت و عمق و زیبایی آثار نمایشی ما افزون‌تر می‌گردد.

برگزاری جشنواره‌های تئاتر چه تأثیری در رشد این هنر دارد؟

در جشنواره‌های گوناگون تئاتری اهداف گوناگونی مد نظر است؛ ولی هدف مشترک همه جشنواره‌ها ایجاد شور و رغبت و ایجاد انگیزه‌های تازه از یک‌طرف و فراهم آوردن فضای مناسب برای رقابت و سنجش و داوری آثار و رشد کیفی این هنر از طرف دیگر است. اگر جشنواره‌های بعد از انقلاب را با جشنواره‌های پیش از انقلاب مقایسه کنیم، اولین نکته‌ای که ما را به خود جلب می‌کند، محو شدن آثار از ابتدال و فرهنگ منحط غربی در نمایش‌های بعد از انقلاب است. امیدواریم که سرعت حرکت و خیزش تئاتر ملی و دینی ما افزون‌تر شود. هر جشنواره آزمونی است برای همه هنرمندان تئاتر که تا چه اندازه در ایفای وظایف خود موفق بوده‌اند و در صورت مشاهده سستی و ضعف بر این نمایش‌ها، با کارشناسی صادقانه در پی رفع کاستی‌ها خواهیم آمد. با توجه به شرایط بسیار مساعد در کشور برای پرداختن به امور هنری و فرهنگی، جشنواره‌های ما

لطفاً بفرمایید نظر شما در خصوص هنر نمایش و جایگاه آن در فرهنگ بشری چیست؟

○ هنگامی که واژه تئاتر را می‌شنویم بی‌اختیار واژه تزکیه و روان‌پالایی به ذهن متبادر می‌شود. اهل هنر با اصطلاح یونانی کاتارسیس آشنا هستند. تماشاگر نمایش با حضور در سالن نمایش و درگیری روانی با مفاهیم مطروحه در نمایش و در انتها با رهایی از گره‌افکنی‌های مرسوم و طی مراحل و رسیدن به گره‌گشایی، در جان و روان تماشاگر نوعی فتوح و سعه‌صدر ایجاد می‌شود. با توجه به همین تأثیر، قطعاً هنر نمایش از ضروریات زندگی مدنی خواهد بود و رشد و اعتلای آن نیز در فرهنگ بشری بی‌دلیل نیست. اما علاوه بر این ویژگی خاص که تأثیری فردی است، نباید از تأثیرات عام این هنر غافل شویم. در تئاتر، غرض و مقصود نویسنده و کارگردان حصول به تهذیب اخلاقی در میان افراد جامعه بشری است. بسیاری از مفاهیم شریف و گران‌سنگ دینی، تربیتی و اجتماعی در عرصه هنر تئاتر قابل ارایه هستند و شاید تأثیر ماندگارتری نیز نسبت به سایر هنرها داشته باشند. حضور این هنر در میان مردم ما تاریخی بس بلند دارد و اشکال متنوع آن مورد استقبال مردم قرار گرفته است و به نوعی جزء پیشینه فرهنگی ما محسوب می‌شود. پس بر همه علاقه‌مندان و دست‌اندرکاران تئاتر فرض است که با تکیه بر موارث فرهنگی و ادبی در ارتقای سطح این هنر تلاش بیش‌تری به عمل آورند.

لطفاً بفرمایید با توجه به فرهنگ اسلامی - ایرانی ما چه نوع نمایشی را مطلوب‌تر می‌دانید؟

○ هنر نمایش مانند سایر امور فرهنگی نسبتی تام و تمام با سایر عرصه‌های زندگی دارد و نمی‌توان آن را در حصار خیالی محدود کرد. این کار نه ممکن است و نه مطلوب. حیات هر هنری مرهون داد و ستد درست و به‌قاعده با سایر عرصه‌های

فرهنگ خودی از تمام دست‌آوردهای فنی و حرفه‌ای نیز باید بهره بگیریم. مردم فرهیخته ما همواره از آثاری که از دو ویژگی محتوا و شکل به نحو احسن برخوردار باشند و عالی‌ترین مفاهیم دینی و انسانی را در زیباترین و مؤثرترین قالب‌ها به صحنه آورند استقبال می‌کنند و این میسر نمی‌شود مگر با بهره‌گیری از تجارب تمامی اساتید و کارشناسان متعهد و دلسوز که ارتقا و گسترش این هنر را می‌جویند. امیدوارم اهالی تئاتر کشور با توجه به تسهیلات و حمایت‌های مادی و معنوی دست‌اندرکاران و مسئولان، افق روشنی در گستره این هنر ارزشمند ترسیم کنند و حاصل تجربه ما در این جشنواره‌ها موجب رشد تئاتر ما گردد. □

از رشد و غنای بیش‌تری برخوردار خواهند بود و سیاست‌های فرهنگی دولت در جهت حمایت از آثاری است که بر اساس فرهنگ اسلامی و ایرانی ما ساخته شده باشند و در رشد آگاهی افشار مختلف مردم مؤثر باشند.

آیا جشنواره اسامیل تئاتر فجر نیز بر اساس همین سیاست برگزار می‌شود؟

○ بله، دستیابی به هویت اسلامی - ایرانی در عرصه هنر تئاتر از اهداف عمده جشنواره حاضر است و آثاری که به نمایش درخواهند آمد به نوعی از این ویژگی برخوردارند. البته کیفیت فنی آثار نیز مد نظر بوده است. ما در کنار پافشاری و تکیه بر

استقبال دانشجویان از جشنواره

روز دوشنبه بیست و هفتم بهمن ماه آغاز شد که در این میان تسهیلات ویژه‌ای برای هنرمندان و دانشجویان تئاتر در نظر گرفته شد و به هر دانشجوی با ارایه کارت دانشجویی تعداد ۲۰ عدد بلیت جشنواره داده شد.

لازم به ذکر است که بر اساس آمار ارایه شده بیش از شش هزار بلیت میان دانشجویان توزیع شده که این خود در مقایسه با سال گذشته نشان از توجه ویژه مرکز هنرهای نمایشی به قشر دانشجو دارد.

با شرکت ۱۲ گروه نمایشی گشایش یافت. در این جشنواره مجموعاً ۱۲۸ اجرا در سیزده نقطه از شهر تهران مشخص شده است.

برگزاری دومین گردهمایی بررسی نمایش در ایران با عنوان تئاتر با هویت اسلامی - ایرانی نیز از دیگر برنامه‌های پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر است که از فردا (شنبه) در سالن رودکی آغاز خواهد شد.

گفتنی است توزیع بلیت‌های جشنواره از

در بخش میهمان نیز ۳۵ نمایش در فرهنگسراهای نیاوران، بهمن، خاوران، شفق و این سینا به روی صحنه خواهد رفت. همچنین بخش ویژه نیز از دیگر بخش‌های پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر است که در آن، ۱۰ نمایش به اجرا در خواهد آمد.

بنابر این گزارش، عصر امروز هم‌زمان با برگزاری پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر، سومین جشنواره سراسری تئاتر خیابانی نیز

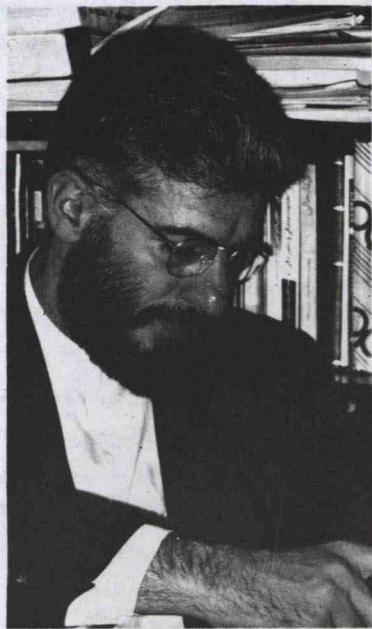
پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر عصر امروز با اجرای ۱۲ نمایش کار خود را در تهران آغاز کرد. به گزارش خبرنگار نشریه روزانه جشنواره در این جشنواره که در سه بخش مسابقه، میهمان و ویژه برگزار می‌شود جمعاً ۷۳ نمایش از تهران و شهرستان‌ها به روی صحنه خواهد رفت.

در بخش مسابقه ۲۸ نمایش در مجموعه سالن‌های تئاتر شهر، تالار وحدت، تالار مولوی، و سالن رودکی به اجرا گذاشته خواهد شد.

نمایش، بیانی مبتنی بر کشف حقیقت

گفت و گو با آقای رحیم نجفی برزگر، دبیر پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر

موجودی دست دوم نیست. او شخصیت دارد و خداوند بهشت را به زیر گام‌های او گسترده است. زن در قرآن کریم نماد لطافت و تفاهم است و از دامان اوست که زندگی می‌جوشد و در جهت رشد و سعادت جریان می‌یابد. زن در جامعه اسلامی ما و به‌ویژه زن هنرمند در جامعه ما شأن خاصی دارد. او ابزار نیست، شریک زندگی است. نیمه دیگر وجود مرد است. زن نیز هم‌چون مرد اگر تقوی پیشه کند خداوند او را به حیات طیبه که بالاترین درجه کمال آدمی است، نایل می‌سازد. او نیز خلایق دارد، هنرمند است، متفکر است، متدین و مؤمن و مجتهد است. خداوند استعدادهای انسانی را علی‌السویه بین زن و مرد تقسیم کرده است. این نگاه اسلامی ما به زن است. دشمنان اسلام شایعه می‌کنند: «زن مسلمان تحقیر می‌شود و منزوی است». جامعه اسلامی ما این شایعات را بر نمی‌تابد و حضور زن در عرصه‌های مختلف حیات اجتماعی و سیاسی و فرهنگی و هنری کذب این شایعات را فاش می‌سازد. این امری است مغتنم.

هدف از برگزاری جشنواره چه بوده است؟

○ هدف، فراهم آوردن زمینه‌ای است مناسب برای کسب تجربه و آگاهی بیشتر و نهایتاً رسیدن به تئاتری با هویت اسلامی. در این جشنواره امکان کشف استعدادهای جوان به‌وجود می‌آید و همین‌طور امکان تبادل آراء و تجربیات هنری در میان هنرمندان نمایش کشور. برگزاری جشنواره پانزدهم هدف حمایت از گروه‌های نمایشی را نیز دنبال می‌کند.

جشنواره چند روز ادامه خواهد داشت؟

○ جشنواره از ۳ اسفند آغاز می‌شود و در ۱۰ اسفند خاتمه می‌یابد. گروه‌های شرکت‌کننده نیز در بخش‌های مسابقه، میهمان و ویژه که مجموعاً ۷۵ اثر

تجربه فردی و شخصی به تجربه‌ای جمعی استحاله می‌یابد و هنرمند و مخاطب به مرتبه‌ای همدلی که از هم‌زمانی فراتر است، صعود می‌کنند. بنابراین هنرمند نمی‌تواند کاملاً فارغ‌البال باشد و زبانی کاملاً و صد در صد شخصی داشته باشد. او باید با زبانی سخن بگوید که حداقل برای عده‌ای محدود مفهوم باشد. همین امر التزام آور است. این یعنی تعهد به معنای عام. اما تعهد و التزام آن‌گونه که ما به‌عنوان هنرمند و ناقد هنری می‌فهمیم، یعنی زندگی را در خور و خواب محدود ندیدن. یعنی خود را به ایده‌آل‌ها و ارزش‌های اصیل سپردن. یعنی رفتن و همیشه رفتن. یعنی جهان را هر روز از نو دیدن و در شگفت شدن. و یعنی به‌سوی خداوند جهان سلوک‌کردن و از او الهام و هدایت طلبیدن. کسی که مسبب خداست و مستغرق در او، اثرش هم آینه‌صفت تاباننده زیبایی‌های صورت بی‌صورت اوست. او گرچه برای سرودن شعر خود قافیه می‌اندیشد اما، دلداری او هر دم به او نهیب می‌زند که مبتدیش جز دیدار من، به‌طور خلاصه، چنین هنرمندی خود را و اثر خود را و مردم را همه، برای خدا می‌خواهد و بس.

آیا در جشنواره پانزدهم فجر با چنین آثاری روبه‌رو می‌شویم؟

○ ما در این مسیر گام می‌زنیم. خوشبختانه بسیاری از آثار ارایه‌شده در جشنواره ژرفای این نگاه را مزه‌مزه کرده‌اند. ما در جشنواره پانزدهم شاهد آثاری هستیم که صادقانه کوشیده‌اند تا به قدر وسع خود بیانگر مفاهیم و ارزش‌های متعالی اسلام باشند. این امر مایه مباهات است. چراکه حاصل عشق و علاقه جوانان ماست.

آیا جوانان در این جشنواره حضوری جدی دارند؟

○ بله. جوانان و به‌ویژه بانوان. زن ایرانی و مسلمان

لطفاً به‌عنوان رئیس مرکز هنرهای نمایشی بنویسید
تلفی شما از هنر نمایش چیست؟

○ بسم الله الرحمن الرحیم. هنر نمایش یک بیان است. بیانی که مبتنی است بر کشف حقیقت. کشف حقیقت فی‌نفسه غایت زندگی است. این‌که آیا حقیقت رُخ می‌نماید و یا این‌که ما حجاب از دیده فرو می‌ریزیم بسته به نوع نگاه ماست. در هر حال حقیقت خود را عیان می‌کند. کجا؟ هم در مقابل دیدگان هنرمند و هم در اثر هنری. یعنی هر اثر هنری، آن‌گاه‌ها به عرصه وجود می‌گذارد که صاحب اثر سبک شده باشد؛ سبک از بار تعلقات و کیش‌های زمینی. از طرفی همین اثر، مخاطب را نیز سبکبال می‌سازد. به مخاطب قدرت طیران در اقلیم‌های مقدس را می‌بخشد. بنابراین اثر هنری (که نمایش نیز نوعی از آن است) هم برخاسته از کشف‌المحجوب است و هم رو به سوی کشف حقایق بی‌شمار دیگری دارد. این ارزشمند است. هنر نمایش نیز از این امر مستثنی نیست.

آیا فکر نمی‌کنید هنری که خود را موظف و متعهد می‌داند تا در تماشاگران احساس خاصی را به‌وجود آورد، از اصالت خود می‌کاهد؟

○ به‌هیچ‌وجه. اساساً در یک اثر هنری، دو سویه وجود دارد. یک‌سوی این اثر هنرمند است و یک‌سوی دیگر مخاطب. هر اثر هنری پیشاپیش مخاطب را مفروض می‌دارد. یعنی مخاطب، پیش‌فرض هنرمند است. هنر از جان هنرمند برمی‌خیزد و هنرمند از این‌که آن را در معرض دید و داوری مخاطب قرار می‌دهد، سرور می‌گردد. گرچه این سرور و شغف غایت‌القصای هنرمند نیست. برای مثال، تماشاگر لازمه یک نمایش است. نمایش بدون تماشاگر مفهومی ندارد. تمامی ارزش یک اثر هنری نیز در همین تخطاب است. چرا که در این‌جا

گروه نمایش ترکمنستان وارد ایران شد

(مدیر دبیرخانه) که از مضمومی فولکلوریک برخوردار است، در پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر شرکت کرده است.

نخستین اجرای نمایش این گروه عصر روز دوشنبه (۶ اسفند) در سالن اصلی، مجموعه تئاتر شهر بر روی صحنه خواهد رفت و اجرای دوم آن نیز عصر روز چهارشنبه (۸ اسفند) در سالن چارلی فرهنگسرای بهمن اجرا خواهد شد.

گفتنی است که نمایش «دلی‌دمل» را اکاکاجان آشورف کارگردانی کرده است و در آن ۱۹ بازیگر از هنرمندان نمایش ترکمنستان بازی دارند.

گروه نمایش جمهوری ترکمنستان عصر دیروز وارد تهران شد.

به گزارش خبرنگار نشریه روزانه جشنواره، گروه نمایش ترکمنستان با اجرای نمایش «دلی‌دمل»

هیأت داوران پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر مشخص شدند

(بازیگر تئاتر و سینما)، سعید کشن‌فلاح (مدیر تئاتر) و دکتر محمود عزیزی (مدیر کارگردان تئاتر) به داوری نمایش‌های شرکت‌کننده در بخش مسابقه جشنواره، خواهند پرداخت.

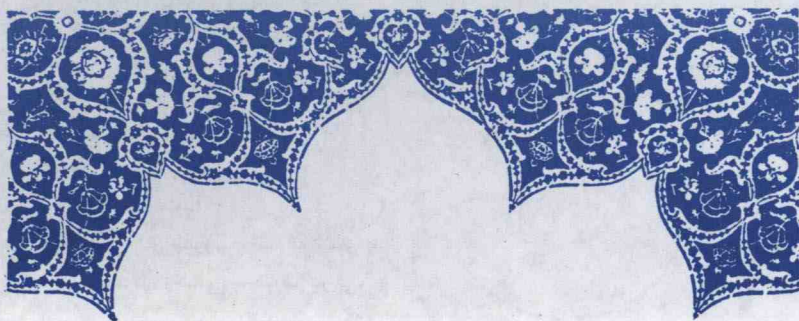
گفتنی است حضور این افراد در ترکیب هیأت داوری اعتبار ویژه‌ای به بخش مسابقه پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر می‌بخشد.

این گروه امروز کار خود را با قضاوت چهار نمایش «اتفاقی ساده در یک روز بارانی»، «آهو دختر شهر آفتاب»، «زلال‌ترین چیزی که اعتقاد را به من برگرداند» و «پرگار» آغاز کرد.

اعضای هیأت داوری بخش مسابقه پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر که از ۳ تا ۱۰ اسفندماه برگزار می‌شود، مشخص شدند.

به گزارش ستاد خبری پانزدهمین جشنواره تئاتر فجر، آقایان عزت‌الله انتظامی (بازیگر تئاتر و سینما)، اکبر زنجانی‌پور (کارگردان تئاتر)، ایرج راد

شهرداری تهران، حمایت از فعالیت‌های هنری

سهم‌کردن هنرمندان تئاتر در این مراکز، در واقع شرایط و زمینه مساعد برای حضور همه مردم را در جشنواره‌های هنری خصوصاً جشنواره تئاتر - که در گذشته متعلق به قشری خاص بود - فراهم ساخت. شهرداری تهران نشان داد علی‌رغم ارایه خدمات گسترده شهری، ضرورت سرمایه‌گذاری کلان در عرصه فعالیت‌های فرهنگی - هنری را در دستور کار خود قرار داده است و با آینده‌نگری، زمینه فعالیت مناسبی را برای جوانان و هنردوستان شهر به‌خصوص در نقاط جنوب و محروم شهر که سهم مهمی در پیروزی انقلاب اسلامی و هشت سال دفاع مقدس بر عهده داشتند، ایجاد کرده است. در پایان، ذکر این نکته ضروری است؛

شهرداری تهران اسامی نیز همانند سال‌های گذشته به استقبال جشنواره‌های فرهنگی - هنری شتافت و به اختصاص دادن فرهنگسراها و سالن‌های نمایش به پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر را مورد توجه قرار داد. حرکت فرهنگی شهرداری تهران، فضای مناسبی را برای فعالیت‌های هنری از جمله هنر نمایش فراهم ساخت. میلیون‌ها تومان سرمایه‌گذاری برای ساخت ده‌ها فرهنگسرا و سالن‌های نمایش، کتابخانه‌ها و مراکز فرهنگی در برابر برخی از سازمان‌هایی که فقط به سرمایه‌گذاری در بخش‌های اقتصادی می‌اندیشند. احداث ده‌ها فرهنگسرا و مراکز فرهنگی در سراسر شهر تهران و گسترش فضاهای تئاتری و

برخی از سالن‌های نمایش شهرداری پذیرای تمامی قشرهای جامعه است و به‌خاطر حضور گسترده مخاطبان عام، مردمی‌ترین جشنواره سال‌های گذشته نام گرفته است. □

هجدهمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی را در حالی جشن می‌گیریم که پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر با حضور ده‌ها گروه نمایشی در

نقش زنان در تئاتر

بر کارهای آنان حاکم شد که به نحو احسن سیر فعالیت‌های زنان را اصلاح نمود به گونه‌ای که نقش زن در عرصه هنر نمایش از ابتدای پاک گردید. از این رو نه تنها فعالیت هنری زنان محدود نشد بلکه بسیاری از خانواده‌های ایرانی که به اصول مذهبی پایبند بودند، با مشاهده جو سالم ایجاد شده به برکت انقلاب، به دخترانشان اجازه فعالیت‌های هنری را دادند. دیگر زن به عنوان کالایی که مورد خرید و فروش قرار گیرد و یا با اجرای نقش‌های مبتذل تماشاگران را به سالن‌ها بکشاند، مطرح نمی‌شد. او روی صحنه می‌آمد تا نشان دهد زن نیز می‌تواند همپای مرد، خلاقیت هنری خود را بروز دهد بی آنکه ارزش‌های مذهبی را زیر پا گذارد. او می‌خواست نشان دهد رسالت هنری زن چیزی جدای از ارضای امیال حیوانی است. اگر تئاتر را شکلی از زندگی بدانیم، و بخواهیم نقش زن را در این زندگی نادیده بگیریم و یا نقش او را به دیگری واگذار کنیم، مسلماً به پدیده‌ای تصنعی و غیر قابل قبول می‌رسیم که دیگر تعریف تئاتر، شامل آن نمی‌شود. حضور زن در صحنه با رعایت شئون اسلامی صرفاً یک شعار نیست؛ واقعیتی است که تقریباً در دودۀ اخیر به طور کامل تجربه شده و از بوتۀ آزمایش‌های گوناگون سرفراز بیرون آمده است. حضور گسترده زنان از بازیگری گرفته تا کارگردانی، خود مهر تأییدی است بر عملکرد تئاتر ما و امید آن می‌رود که سایر کشورهای اسلامی نیز با الگو قرار دادن زن هنرمند ایرانی، پایه‌های تئاتری سالم را برای خود پی‌ریزی کنند.

که رفته رفته اندیشه اجرای نقش زن توسط زن در اذهان جا گرفت و مشروعیت یافت. آشکار شدن این نکته که زن می‌تواند در حد و اندازه‌های مرد در نمایش ظاهر شود باعث شد تا دید عمومی نسبت به زنان تغییر یابد. پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در ایران، روند فعالیت زنان بر صحنه ادامه یافت اما این بار اصول مدون و برگرفته از باورهای مذهبی

مراکز هنری و نمایشی همچون «تئاتر فرهنگ» و «تئاتر ملی» و نظایر آن، زنان وارد صحنه تئاتر شدند. گرچه در بسیاری موارد ناچار بودند در نقش پسرپچه‌ها و بالباس مردانه روی صحنه ظاهر شوند، بی آنکه کسی بداند اینان زنانی هستند در نقش مردان. در اینجا قصد نداریم به برخورد عموم مردم با این پدیده بپردازیم یا نقاط ضعف و قوت این حرکت را باز گوئیم. آنچه مهم است این است

امروزه در میان مدارک و اسناد تاریخی، بخش بسیار کوچکی مربوط به فعالیت‌های هنری زنان در ایران می‌شود و این شاید به علت محدودیت‌هایی بوده است که برای زنان در ادوار گذشته قابل می‌شدند. آنچه موجود است بیشتر به تاریخچه صنایع دستی و کارهایی از این قبیل مربوط است و در هنر نمایش کمتر سخن از زنان به میان می‌آید. به طور مثال، اشاره شده است که در دوره قاجار عده‌ای از زنان به مولودی‌خوانی می‌پرداختند که می‌توان آن را نوعی نمایش مذهبی به شمار آورد. در این گونه نمایش‌ها، زنان غالباً با روئند در نقش شخصیت‌های مقدس و مذهبی ظاهر می‌شدند و در جریان همین فعالیت‌ها بود که به مرور تعزیه زنانه نیز پدید آمد. در این گونه نمایش، نقش مردان را نیز زنان به‌عهده می‌گرفتند. حتی آنها در نمایش‌های کمیک نیز شرکت می‌جستند و نقش‌های طنزآمیز را با مهارت به اجرا در می‌آوردند ولی طبیعی است که تمامی این فعالیت‌ها صرفاً در محال‌س زنانه تحقق می‌یافت و هرگز زن در کنار مرد به ایفای نقش نمی‌پرداخت. - حتی در زمانی که فعالیت‌های نوین تئاتری در ایران پا می‌گرفت، زنان حق ظاهر شدن در مجامع عمومی و شرکت در نمایش‌ها را نداشتند و اگر لازم بود در نمایش، نقش زنی ایفا شود، مردانی با لباس زنانه آن نقش را عهده‌دار می‌شدند که دارای صدایی ظریف و زنانه بودند.

در خلال سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۴، با با گرفتن

معرفی نمایش‌های بخش مسابقه روز اول جشنواره

● آهو دختر شهر آفتاب

- بخش: مسابقه
- شهرستان: یزد
- نویسنده: سعید شهریار
- کارگردان: سعید شهریار
- بازیگران: مژگان طاووسی، صدیقه مطلق، حکیمه مؤمنی، مژگان رحمانی، محمدرضا شریفی، امیدرضا وزیری، محمدرضا عربشاهی، علیرضا خورشیدنام، صادق نصیری، مهدی مالکی، مهدی قانع، سعید زندی مقدم، سید حسین پیغمبری، محمدرضا سلمانی، مسعود دشتی، وحید سجادی، علی محمد رفیعی، اصغر امیر دوسرا، جمال عبداللهی

□ خلاصه نمایش:

نمایش با شیوه پرده خوانی - نقالی اجرا می‌شود و در آن از موسیقی کوبه‌ای استفاده شده است. داستان در مورد مردم شهری است که مورد تهاجم دشمنان قرار گرفته است. مردم به مقاومت می‌پردازند اما چون کار را سخت می‌بینند، در آخرین لحظات تصمیم می‌گیرند زنان و دختران را بکشند تا به دست دشمنان نیفتند. دشمن به شهر وارد می‌شود اما سربازان دشمن در گوشه‌ای از شهر مورد تهاجم زنی سیاهپوش قرار می‌گیرند. این خبر در تمام شهر پخش می‌شود و مردان که می‌بینند زنی به سهم خود به دفاع از شهر برخاسته است روحیه می‌گیرند. آهو، زنی سیاهپوش همراه با ماهیار آهنگر و شیدای کوره، نهضتی را برپا می‌کنند که به شکست دشمن می‌انجامد و از آن پس زنی سیاهپوش به اسطوره مقاومت تبدیل می‌شود. □

● پرگار

- بخش: مسابقه
- شهرستان: تهران
- نویسنده: جلال حدپور سراج
- [برداشتی آزاد از نمایشنامه «پرگار»]
- کارگردان: یدالله کریمی [یدالله کریمی]
- بازیگران: جلال حدپور سراج، محمدرضا پشنگیان، حسن رونده، مهدیه حسینی ربیعی

□ خلاصه نمایش:

در این اثر سعی بر آن بوده است تا به روابط پیچیده انسانی و واکنش‌های او در برابر ناهنجاری‌های محیطی پرداخته شود. و در این خصوص با سبکی واقع‌گرا به وقایع و ماجراها پرداخته شده است. موسیقی حال و هوای جنوب و حاشیه خلیج فارس را به اثر می‌بخشد. داستان از آن‌جا آغاز می‌شود که سه شخصیت بر روی صحنه قرار می‌گیرند که گرفتار یک مدار بسته‌اند و بدون آن‌که خود بدانند، در واقع مسیر از پیش تعیین شده‌ای را طی می‌کنند. آن‌ها قصد دارند به حقیقت دست یابند. در انتها معلوم می‌شود که هر سه نفر، ناخودآگاه در یک مسیر قرار گرفته‌اند و... □

● اتفاقی ساده در یک روز بارانی

- بخش: میهمان
- شهرستان: فولاد شهر اصفهان
- نویسنده: عبدالحمید ابراهیمی
- کارگردان: آرش قاین‌ور
- بازیگر: حسن حاجت‌پور

□ خلاصه نمایش:

کوشش شده است تا نمایش با شیوه‌ای اکسپرسیونیستی به اجرا درآید و فضای غمبار داستان به صورتی کاملاً ملموس در برابر دیدگاه تماشاچیان شکل بگیرد. در ویرانه‌ای، نوجوانی را می‌بینیم که با موشی هم‌نشین شده است و به مرور موقعیت خود در جامعه می‌پردازد و در گفت‌وگوهایش با آن موش، به بازگویی عواطفش می‌پردازد و می‌کوشد تا در سرمای خرابه و تنهایی طاقت‌فرسایش، موش را از پناهگاهش بیرون بکشد اما غافل از آن که موش مدت‌ها است مرده است. □

● زلال‌ترین چیزی که اعتقاد را به من

برگرداند

- بخش: مسابقه
- شهرستان: نوشهر
- نویسنده: شهرام نوشیر
- کارگردان: شهرام نوشیر
- بازیگران: مهناز مهدی‌زاده، فرح مهدی‌زاده، بنین دیوسالار، خدیجه رضایی، حسین نوشیر

□ خلاصه نمایش:

فردی از اهل تئاتر می‌کوشد تا درخواست‌ها و انتخاب‌های تماشاگران را بر روی صحنه بیاورد، که از بین انتخاب‌های گوناگون تماشاچیان سرانجام نوبت به خودش می‌رسد و او را انتخاب می‌کنند. زنی کوری بانی این انتخاب است و دیگران را به برگزیدن از فرا می‌خواند. این زن، کف‌بین است و طی ماجراهایی شخصیت اصلی داستان را سحر می‌کند. این سحر با چرخشی وارونه تبدیل به جادوی لفظ و حرکت و معنا می‌شود و برخلاف روند اختیاری انتخاب زنی کور، به شفای او می‌انجامد. شفایی که تنها در لفظ مقدس «یا من اسم دواء و ذکره شفاء یافت می‌شود. و در نهایت فرآیند نمایش به عنوان یک رابط زلال عمل می‌کند. □

گفت و گو با سعید شهریار، کارگردان نمایش «آهو دختر شهر آفتاب»

● لطفاً خودتان را معرفی کنید!

□ به نام خدا. سعید شهریار هستم از شند دیوارهای بلند که به یزد معروف است. چند سالی است که در خدمت دوستان هنرمند هستم، شاید حدود هشت سال، و مثل خیلی‌های دیگر از تئاتر دانش آموزی شروع کرده‌ام.

● محتوی و مضمون نمایش شما چیست؟

□ بررسی نقش قهرمان‌پروری و اسطوره‌سازی در یک جامعه با نگاهی به شخصیت زن که در نظر من همیشه مظلوم بوده است.
● اساساً چرا این نمایشنامه را انتخاب کرده‌اید؟

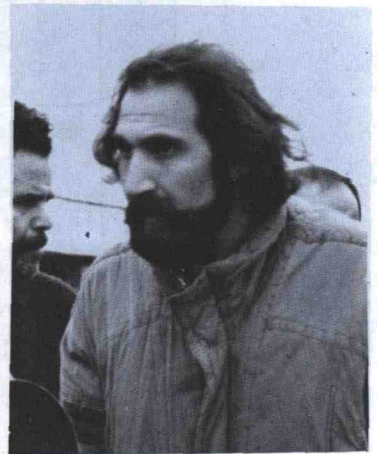
□ به این دلیل که مضمون آن را دوست داشتم. فکر کردم، نوشتم و به روی صحنه آوردم، به همین سادگی!
● به نظر شما جشنواره چه تأثیری در ارتقای کیفی تئاتر کشور دارد؟
□ در مورد جشنواره همه توافق داریم که خوب است و سازنده. اما فکر می‌کنم که در خارج از ایام

جشنواره هم باید به شکلی جدی‌تر و سازنده‌تر به تئاتر پرداختیم.
● مشکل اصلی گروه‌های شهرستانی چیست؟
□ مشکل اساسی مسئله آموزش است. و در درجه دوم مسئله ارتباط. باید آستین‌ها را بالا بزنیم و به حل مشکلات پرداختیم.

● محور جشنواره امسال حرکت به سوی تئاتری با هویت اسلامی - ملی است. شما فکر می‌کنید برای رسیدن به این هدف چه باید کرد؟
□ هدفی است خوب و مقدس و در عین حال ضروری. باید هنرمند با بینش مستقل بتواند در فضایی سالم به سوی این هدف حرکت کند.
● در پایان اگر حرف دیگری دارید بفرمایید؟
□ فقط می‌خواهم در باره تئاتر شهرستان‌ها نکته‌ای را عرض کنم و آن اینکه باید مشخص شود که تئاتر شهرستان‌ها در چه مرحله‌ای قرار دارد و با توجه به این موضوع، امکانات لازم به گروه‌های شهرستانی داده شود.

وقتی عشقی متولد می‌شود، یک غمنامه در شرف وقوع است

گفت و گویی با داوود میرباقری، کارگردان نمایش «عشق آباد»

داوود میرباقری از نویسندگان و کارگردانان توانای تئاتر، سینما و تلویزیون است. او این روزها کار موفق «عشق آباد» را به صحنه آورده است. این نمایش در پانزدهمین جشنواره سراسری تئاتر فجر در تالار وحدت در بخش ویژه

اجرا خواهد شد. به این بهانه با میرباقری گفت و گویی کوتاه کرده‌ایم.

● این نمایش پیش از جشنواره، اجرای عمومی داشته است. دلایل استقبال مردم را در چه می‌دانید؟

□ به نظر من دلیل اصلی‌اش را باید از خود مردم پرسید. اما من فکر می‌کنم بسیاری از تماشاگران خودشان را در این نمایش می‌بینند. من به عنوان یک کارگردان و نویسنده همیشه سعی کرده‌ام کاری که می‌کنم بر اساس ضرورت و نیاز زمانه باشد و اگر درست عمل کرده باشم، این استقبال می‌تواند دلیل موجهی داشته باشد.

● از فرم اجرایی نمایش «عشق آباد» بگویید. این

نمایش دارای چه ویژگی‌هایی است؟

□ نمایش «عشق آباد» ترکیبی است از تعزیه و روحوضی خودمان. یعنی به اعتقاد من یک نمایش ایرانی است. من سعی کرده‌ام با تأثیر از این دو فرم نمایشی ایرانی به یکی درام ایرانی برسم. یک شیوه روایت خاص که عمده‌ترین ویژگی آن همان روایت معروف هزار و یک شبی است... یعنی قصه در قصه.

● به نظر می‌آید در سال‌های اخیر در نمایش‌های ایرانی باب شده که کار با یک موسیقی و هم خوانی تمام شود و چرا شما این نوع هم خوانی و هم نوازی را برای پایان نمایش «عشق آباد» انتخاب کرده‌اید؟

□ من همواره در پایان نمایش بومی خودمان به یک موسیقی به خصوص فکر می‌کرده‌ام. نوعی

موسیقی که سورا است و سوگ، شادی است و غم و اندوه. این سرنوشت محتوم قهرمان‌های قصه ما است... وقتی یک عشق متولد می‌شود، یک غمنامه نیز در شرف وقوع است و لذا موسیقی مورد نظر من دارای همین مضمون غم و شادی است.

● آیا نمایش «عشق آباد» برای شرکت در جشنواره تغییری کرده است؟

□ در متن و بازی‌ها تغییری به وجود نیامده است. دکور را حذف کرده‌ام و این تنها تغییر من است.

● در باره جشنواره امسال چه نظری دارید؟
□ امیدوارم واقعاً یک جشنواره باشد یعنی جایی برای یک رقابت سالم، جایی که همه بتوانند با دوستی در کنار هم خود را کامل کنند.

اخباری از جهان نمایش

نهمین جشنواره شیلر

نهمین جشنواره شیلر از ۱۱ الی ۱۵ ژوئن ۱۹۹۷ در مانهایم آلمان برگزار خواهد شد. در این جشنواره اجراهایی از آثار فردریش شیلر، نویسنده کلاسیک آلمانی، به روی صحنه خواهد رفت. برگزارکنندگان این جشنواره طی فراخوانی از کلیه تولیدکنندگان آثار نمایشی شیلر درخواست کرده‌اند که در این جشنواره شرکت کنند.

کنفرانس بین‌المللی جایگاه نمایش یونان باستان در جهان امروز

کنفرانس بین‌المللی جایگاه نمایش یونان باستان از ۱۸ الی ۲۲ سپتامبر در دانشگاه اریستل در تسالونیکا (یونان) برگزار خواهد شد. این کنفرانس در چهارچوب برنامه «تسالونیکا به مثابه پایتخت فرهنگی اروپا» و به همت گروه ادبیات انگلیسی دانشکده فلسفه دانشگاه اریستل سازماندهی شده است. برگزارکنندگان از کلیه انسان‌شناسان، زبان‌شناسان و منتقدان ادبی و کارشناسان و نمایشنامه‌نویسان درخواست

کرده‌اند که مقالاتی را ارسال نمایند. برای هر گونه اطلاعات بیشتر در این خصوص، پس از پایان جشنواره با مرکز هنرهای نمایشی تماس بگیرید.

انتشار دایرةالمعارف جهانی تئاتر معاصر

دایرةالمعارف جهانی تئاتر معاصر، جلد دوم منتشر شد. در این کتاب، کارلوس سولورزانو به بررسی هنر نمایش در کشورهای کانادا، مکزیک، منطقه کارائیب و کشورهای آمریکای جنوبی می‌پردازد. این دایرةالمعارف که قرار است در شش مجلد منتشر شود، طرحی است که مؤسسه بین‌المللی تئاتر با همکاری فدراسیون بین‌المللی تحقیقات نمایشی و انجمن بین‌المللی کتابخانه‌ها و موزه‌های هنرهای نمایشی و انجمن جهانی منتقدان تئاتر و با حمایت یونسکو و در چهارچوب دهه جهانی توسعه فرهنگی معرفی کرده است. در مجلدات بعدی این دایرةالمعارف به تئاتر دیگر قاره‌ها و از جمله آسیا پرداخته خواهد شد.

صدادر تئاتر

«صدادر تئاتر» نام سمیناری است که از سوی شورای بریتانیا برنامه‌ریزی شده است و قرار است از ۲۹ ماه می الی ۷ ژوئن ۱۹۹۷ در لندن برگزار شود. هدف از این کنفرانس تبیین روش‌های به کارگیری صدا در اجرای نمایشنامه‌هاست. این سمینار به روش‌های عملی استفاده از صدا در تئاتر می‌پردازد و از جمله مباحث اصلی آن بررسی تفاوت تکلم در متون کلاسیک با متون معاصر است.

جایزه اوچیمورا - ۱۹۹۷

جایزه اوچیمورا به ابتکار مرکز ژاپنی مؤسسه بین‌المللی تئاتر و از سال ۱۹۶۲ آغاز شده است. این جایزه به افتخار «ایوا اوچیمورا» بنیاد نهاده شد که زندگی خود را وقف رشد هنر نمایش در سراسر جهان نمود. هدف از جایزه سال ۱۹۹۷ تشویق آن دسته از گروه‌ها یا هنرمندان علاقه‌مند در خارج از ژاپن است تا بتوانند طرح یا فعالیتی که بیانگر ارتباط با تئاتر ژاپن باشد، ارائه دهند. کسانی که خواستار شرکت در این مسابقه هستند،

باید نکات زیر را مدنظر داشته باشند:

۱. لازم است که نامزدهای این مسابقه قبلاً از سوی مراکز ملی تئاتر هر کشور برگزیده شوند. از هر کشور فقط یک نفر یا یک گروه می‌تواند نامزد این جایزه شود.
 ۲. فرد یا گروه برگزیده باید توصیه‌نامه‌ای از مرکز ملی تئاتر خطاب به مدیرکل مرکز ژاپنی مؤسسه بین‌المللی تئاتر ارسال نماید.
 ۳. طرح مربوطه باید با تئاتر ژاپن ارتباط داشته باشد (کار نمایشی، تولید، اجرای یک نمایشنامه، اقتباس، دوره آموزشی و غیره...).
 ۴. نامزد این جایزه می‌تواند یک فرد، یک شرکت یا یک مؤسسه آموزشی باشد.
 ۵. هیچ نوار ویدیویی پذیرفته نمی‌شود.
- مبلغ جایزه سال ۱۹۹۷ ده هزار فرانک فرانسه است که توسط کمیته اجرایی مؤسسه بین‌المللی تئاتر اهدا می‌شود.
- تقاضاها باید پیش از تاریخ دهم تیرماه ۱۳۷۶ ارسال گردد. برای اطلاعات بیشتر، درخواست کتبی خود برای مرکز هنرهای نمایشی واقع در تالار وحدت ارسال نمایید.

